
Schriftelijke statenvragen van de statenfractie van de PVV over Ontwikkelingsmaatschappij Horizon, ingediend op 27 februari 2023, en de antwoorden daarop van het college van Gedeputeerde Staten zoals vastgesteld op 21 maart 2023 (3091454).

Inleiding

Horizon Flevoland heeft vijf investeringsfondsen in beheer: De Aanjager, TMI Proof of Concept Fonds Flevoland (hierna: POC Fonds), Technofonds Flevoland, MKB Fonds Flevoland en Groeifonds Flevoland. Deze fondsen zien vooral toe op financiering van het innovatieve mkb. Dit zijn ondernemingen die innovatieve producten of diensten ontwikkelen. Voor het ontwikkelen van deze innovatieve producten of diensten dient een ondernemer een aantal fasen te doorlopen om het product of dienst marktrijp te maken: 1) een verkenning- en ontdekkingsfase, 2) een ontwikkelfase, 3) een demonstratiefase en 4) opschalen- en vermarktenfase. Hoe lager de fase hoe hoger het risico, hoe hoger de fase hoe dichter een innovatie bij marktintroductie zit. Voor de verschillende fasen zijn verschillende financieringsinstrumenten beschikbaar in Flevoland (subsidie en fondsen), passend bij het karakter en risicoprofiel van de betreffende fase. Voor de fondsen waarin de provincie Flevoland aandeelhouder is, het POC Fonds en het Groeifonds Flevoland, geldt het volgende: het POC Fonds ziet toe op Fase 2 en begin Fase 3, het Groeifonds Flevoland ziet toe op de late Fase 3 en Fase 4.

Op 11 november 2021 is Provinciale Staten middels de mededeling "Het Flevolands instrumentarium voor het innovatieve MKB" geïnformeerd over de financieringsinstrumenten die Horizon tot haar beschikking heeft voor het innovatieve MKB.

Aangezien de provincie Flevoland alleen een aandeelhouderspositie heeft in het **POC Fonds** en het **Groeifonds Flevoland** kan het college de vragen alleen beantwoorden voor deze twee fondsen. Zoals ook in de beantwoording van de vragen van de fracties van JA21 ("Kosten en opbrengsten Horizon") en 50PLUS ("Investerings Horizon t.b.v. de Flevolandse economie") van 23 februari 2023 is medegedeeld, acteert de provincie conform de nota verbonden partijen betreffende haar toezichthoudende rol in beide fondsen. Dat betekent dat de provincie niet toeziet op individuele bedrijven maar op het functioneren van het fonds als geheel. In de beantwoording zal daarom ook geen informatie verstrekt worden over individuele gevallen/bedrijven.

1. Is het college bekend met de [berichtgeving op Omroep Flevoland over Ontwikkelingsmaatschappij Horizon](#)?

Antwoord:

Ja, het college is bekend met de berichtgeving op Omroep Flevoland.

2. Tijdens de beeldvormende statencommissie EMS van 30 november 2022 heeft de fractie van de PVV hier specifiek vragen over gesteld. [Het antwoord is te beluisteren vanaf minuut 58:13](#) Kan het college aangeven hoe de beantwoording valt te rijmen met de recente berichtgeving van Omroep Flevoland?

Antwoord:

De vraag van de fractie van de PVV in de Statencommissie EMS van 30 november 2022 zag specifiek toe op de Corona OverbruggingsLening (hierna: COL) regeling. Dit is een specifieke regeling opgezet door het Rijk en gevuld met Rijksmiddelen. De COL regeling is in het leven geroepen voor bedrijven die in basis gezond zijn maar door Corona in de problemen zijn gekomen. Dit was/is een landelijke regeling waarvan het Rijk de uitvoering bij de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (hierna: ROM's) heeft belegd. De COL was een noodfonds en ook voor de uitvoering is door het Rijk een (gelegenheids)oplossing gezocht bij de ROM's. Met de toentertijd 8 ROM's in Nederland en het ministerie van EZK is in 2020 afgesproken dat hulpbehoevende bedrijven hun COL aanvragen MOETEN indienen bij de ROM van het werkgebied waartoe het bedrijf behoort. Het werkgebied van Horizon betreft de gehele provincie Flevoland, wat betekent dat Horizon in het kader van de COL regeling alleen bedrijven uit Flevoland kon bedienen. Het antwoord van Horizon tijdens de Statencommissie EMS is dan ook correct betreffende de COL regeling.

Voor het POC Fonds, waar het artikel van Omroep Flevoland betrekking op heeft, gelden niet dezelfde regels als voor de COL Regeling. In het kader van het POC fonds acteert Horizon conform het Investeringsreglement van het POC fonds. Daarin is opgenomen dat het, onder voorwaarden, is toegestaan om ook te investeren in bedrijven die nog niet in Flevoland zijn gevestigd maar wel meerwaarde kunnen opleveren voor de Flevolandse economie.

3. *Zijn de 'opbrengsten' van deze bedrijven, die dus aantoonbaar buiten Flevoland opereren, verwerkt in de financiële cijfers die door Provinciale Staten zijn vastgesteld? En zo ja, hoe wordt dit dan nu gecorrigeerd? En klopt het geschetste beeld over de opbrengsten van het economische beleid van de provincie Flevoland nog wel?*

Antwoord:

Het college gaat er vanuit dat hiermee bedoeld wordt op de provinciale jaarstukken, aangezien die door Provinciale Staten worden vastgesteld.

De opbrengsten van het economisch beleid worden verantwoord in de provinciale jaarstukken. De kwantitatieve indicatoren van het economisch programma zijn opgenomen onder het kopje indicatoren Flevoland van hoofdstuk 3 Economie. De informatie van deze indicatoren, waaronder aantal vestigingen en toename bruto regionaal product, is voornamelijk afkomstig van het CBS. Informatie van POC fonds-bedrijven zijn hierin ook meegenomen, zover zij voldoen aan de CBS-standaarden.

Naast de gegevens in hoofdstuk 3 Economie wordt er op basis van de verslaggevingsregels, zoals vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), verantwoording afgelegd in de paragraaf Verbonden Partijen. De informatie over het POC fonds in deze paragraaf is afkomstig uit de gecontroleerde jaarstukken van de vennootschap. Aangezien deze altijd later beschikbaar zijn dan de provinciale jaarstukken worden deze aangevuld met ongecontroleerde, geprognostiseerde informatie.

4. *Kloppen de gerealiseerde prestaties van Horizon in de afgelopen jaren nog als nu aantoonbaar blijkt dat van minimaal 5 bedrijven geen sprake is van Flevolandse opbrengsten, maar wel van Flevolandse kosten?*

Antwoord:

Het is voor het college niet helemaal duidelijk op welke gerealiseerde prestaties bedoeld wordt. De resultaten en prestaties van het POC Fonds en Groeifonds Flevoland zoals gepresenteerd in de jaarrekening zijn correct. Deze zijn door een externe accountant gecontroleerd en goedgekeurd.

Het college wil benadrukken, zoals ook gemeld in de mededeling van 23 februari 2023 inzake "de publicatie van Omroep Flevoland: Flevoland steekt miljoenen in bedrijven buiten de provincie", dat de bedrijven die genoemd worden in het artikel van Omroep Flevoland allemaal start-up bedrijven zijn. Start-ups bevinden zich nog in de ontwikkelingsfase (proof of concept fase) met hun innovatieve dienst of product. Zij genereren in die fase per definitie nog weinig tot geen economische opbrengsten omdat het product of de dienst nog niet marktrijp is. Dat is inherent aan de POC-fase. Het college kan daarom ook nog geen conclusies trekken over welke economische waarde deze investeringen Flevoland opleveren.

Uiteraard is het POC Fonds wel opgezet om de economische groei in Flevoland aan te jagen. In de inleiding op deze beantwoording is dan ook een toelichting opgenomen over welke rol het POC Fonds heeft in het ontwikkelen van nieuwe producten en diensten bij bedrijven. Het college is van mening dat het POC Fonds voorsnag die rol vervult en dat eerste conclusies over de waarde die het fonds levert aan de groei van de Flevolandse economie pas over een aantal jaren getrokken kunnen worden. Zoals toegelicht in de inleiding op deze beantwoording, dienen bedrijven voor het ontwikkelen van hun innovatieve product of dienst door een aantal fasen te gaan. Voordat een bedrijf geld gaat verdienen met een product of dienst dat momenteel in de POC-fase zit, dient eerst deze POC-fase succesvol doorlopen te worden, waarna ook Fases 3 en 4 succesvol doorlopen moeten worden, voordat er sprake is van een marktintroductie. Een POC-fase duurt typisch 5 – 7 jaar. Het afronden van Fases 3 en 4 duurt meestal ook nog een aantal jaar.

Wel ziet het college dat het POC Fonds reeds een aantal interessante bedrijven heeft voortgebracht die nu ook de stap aan het zetten zijn naar marktintroductie en daarmee naar een volgende groeifase.

5. *Wordt er überhaupt wel gecheckt of bedrijven die een aanvraag doen voor financiering / een lening bij Horizon niet alleen een brievenbusfirma zijn, maar daadwerkelijk permanent zijn gevestigd met meerdere fte in Flevoland? En zo ja, hoe kan het dan dat meerdere bedrijven hier tussendoor zijn gefietst?*

Antwoord:

Het POC Fonds verstrekt risicokapitaal (leningen) aan ondernemingen die zich bevinden in de POC-fase. In deze fase van pionieren is er binnen de bedrijfsvoering weinig geformaliseerd. Het bedrijf is vooral bezig met strategie, ontwikkeling van het aanbod, voorbereidingen van de marktintroductie en het realiseren van eerste omzet. Het hoofddoel is om aan te tonen dat het bedrijf bestaansrecht heeft.

In overeenstemming met het investeringsreglement verstrekt het POC Fonds in beheer bij Horizon alleen financiering aan bedrijven die gevestigd zijn of zich binnen een overeengekomen periode (doorgaans 12 maanden) vestigen binnen het grondgebied van de provincie Flevoland. Horizon acteert altijd conform het investeringsreglement en dit wordt voor elke investering getoetst en van een advies voorzien door een investeringscommissie van onafhankelijke experts (benoemd door de aandeelhouder(s)). Alle investeringen die worden gedaan vanuit het POC Fonds, voldoen dus aan de voorwaarden die door de aandeelhouder van het fonds zijn vastgesteld.

Het college wil graag hierbij de mogelijkheid benutten om e.e.a. toe te lichten over hoe bedrijven die innovatieve producten en diensten ontwikkelen, veelal hun bedrijfsactiviteiten organiseren. Bedrijven die ondersteuning hebben ontvangen via beide fondsen, hebben ook bedrijfsactiviteiten die zich afspelen buiten Flevoland. Consistent groeien in de POC-fase vraagt van het bedrijf volledige inzet van middelen en mogelijkheden. Het is heel gebruikelijk dat ondernemingen in de POC-fase actief zijn op verschillende locaties binnen en buiten de regio. De bedrijfsactiviteiten vinden op diverse plekken plaats: in een laboratorium of testlocatie met specifieke faciliteiten bij een kennisinstelling, een demonstratieopstelling bij de klant, samenwerking met een partner buiten de regio, een nevenvestiging buiten de regio, uitbestede activiteiten bij derden, flexibele werkplekken, etc. De regio Flevoland biedt deze randvoorwaarden, middelen en faciliteiten vaak niet allemaal voor startups/bedrijven. Het is normaal en ook gezond dat deze bedrijven daarvoor gebruik maken van de voor het bedrijf beste mogelijkheden. Hoewel een gedeelte van de activiteiten ook buiten de regio kan liggen, is het voor de ontwikkeling en groei van de bedrijfs-onderdelen binnen Flevoland belangrijk dat een bedrijf deze bovenregionale mogelijkheden benut.

In overeenstemming met de investeringsreglementen en de gesloten financieringsovereenkomsten hebben de 23 door POC Fonds ondersteunde bedrijven (peildatum 31 december 2022) allemaal een vestiging in Flevoland c.q. zijn ze binnen een jaar na ondertekening van de financieringsovereenkomst in Flevoland gevestigd. Vijf van de 23 unieke bedrijven hebben hun kernactiviteiten echter vooral buiten Flevoland. Horizon is zowel vanuit haar capital-poot als vanuit haar business development poot actief met deze partijen in gesprek over hoe de voorwaarden in Flevoland zo gecreëerd kunnen worden dat deze bedrijven in de toekomst kernactiviteiten in de provincie Flevoland kunnen uitvoeren. Dit behoort tot de kerntaken van elke ROM.

6. *Hoe gaat het college zorgen dat deze wantoestanden rondom Horizon stoppen en Provinciale Staten in de toekomst wel correct worden geïnformeerd over het economische beleid en dat ons belastinggeld daadwerkelijk ten goede komt aan Flevoland?*

Antwoord:

Het college neemt afstand van de term “wantoestanden”. De provincie ziet als aandeelhouder toe op het functioneren van het POC Fonds en van Horizon als beheerder van het fonds. Zoals het college ook heeft uitgelegd in de statenmededeling “Publicatie Omroep Flevoland Horizon – POC Fonds” van 9 maart 2023 is er voor er voor het college vooralsnog geen aanleiding om zich zorgen te maken over de investeringen van het POC Fonds. Dit fonds functioneert zoals het hoort te functioneren.

Zoals ook in de beantwoording van de vragen van de fracties van JA21 (“Kosten en opbrengsten Horizon”) en 50PLUS (“Investerings Horizon t.b.v. de Flevolandse economie”) van 23 februari 2023 is medegedeeld, acteert de provincie conform de nota verbonden partijen betreffende haar toezichthoudende rol. Dat betekent dat de provincie niet toeziet op individuele bedrijven maar op het functioneren van het fonds als geheel. Het college heeft in de beeldvormende sessie van 30 november 2022 van de Statencommissie EMS reeds toegezegd dat het Provinciale Staten regelmatig beeldvormend op dat niveau wil informeren over de voortgang van de fondsen en de resultaten van Horizon als geheel.

7. *Is dit aanleiding voor het college om de samenwerking met Horizon te heroverwegen en te kijken naar alternatieven?*

Antwoord:

Het college ziet geen aanleiding om de samenwerking met Horizon te heroverwegen en ziet in Horizon een sterke strategische partner om de economische ontwikkeling en groei in de provincie Flevoland te realiseren. Horizon is in de afgelopen jaren als een strategische partij ontwikkeld, waarbij het nu ook onderdeel is van een landsdekkend ROM netwerk. Deze positionering van Horizon is erg belangrijk in het verder ontwikkelen van de regionale economie in Flevoland, waarbij Horizon opereert vanuit haar ‘Meerjarenstrategie en Strategisch Meerjarenplan’. Het college ziet in Horizon dé partij voor het ontwikkelen van voor Flevoland belangrijke ecosystemen op het gebied van o.a. voedsel/landbouw, energie en de circulaire economie, die op project/programmaniveau ook bovenregionale verbindingen kan maken, internationale acquisitie en handel kan organiseren/bevorderen en bedrijfs- en projectfinanciering verzorgt.